

божества на славянитѣ сж били: Велесъ или Властъ, богъ на стадата, който закрилялъ домашния добитѣкъ и го запазвалъ отъ дивитѣ звѣрове; Суръ, богъ на зимата; Морана, богиня на нощния мракъ и на смъртъта; Жива, богиня на плодородието и на пролѣтъта; Лада, богиня на хубостъта и на любовъта, въ името на която дѣвойкитѣ си прѣдсказвали, а и днесъ въ нѣкои села си прѣдсказватъ бждещето и която се възпѣва и до сега въ нашитѣ народни пѣсни като „момиче младо“.

Освѣнъ въ тия главни богове нашитѣ прадѣди вѣрвали, споредъ народни прѣдания и пѣсни, и въ много полубожествени сжщества, именно:

Русалки, единъ видъ водни нимфи — богини на изворитѣ и на планинскитѣ потоци.

Вили — богини на горитѣ.

Самовили или самодиви — богини на горитѣ и рѣкитѣ, възпѣвани като покровителки на юнацитѣ.

Юди — богини на водовъртопитѣ.

Виюлюци — тайнствени сили, които грабвали хората и ги отнасяли въ непознати мѣста.

Нарѣчници (орисници) — три жени, които се явявали при раждането на всѣко дѣте и опрѣдѣляли, каква ще бже сждбата му.

Змееви и змеици — хвѣрковати чудовища, които се влюбвали въ хората и ги отнасяли въ своитѣ пещери;

Вампири (вѣрколаци) — излѣзли отъ гроба мъртавци, които причинявали разни пакости и изсмуквали кръвта на добитѣка.

Трѣсавици, нежити и други нечисти и зли духове, които врѣдѣли всѣчески на човѣка, като му причинявали разни болести; а за всички болести славянитѣ вѣрвали, че сж единъ видъ зли духове, които се загнѣзждали въ челоуѣческото тѣло и го мжчели, а даже и умъртвявали. Противъ тия зли духове — болести сж употрѣбавали, а и днесъ употрѣбаватъ у насъ разни баяния, като се мжчатъ, ту съ сладки думи, ту съ люти заклинания, да заставятъ лошия духъ — болестъта да излѣзе отъ човѣшкото тѣло и да отиде тамъ, дѣто не стжпва жива душа — въ „пусто горе тилилейско“.